

údajů prodané jako obchodní podnik, jest obchodem podle čl. 273 obch. zák., zda zcizení obchodního závodu jest obchodem vůbec nebo za jakých podmínek a pokud rázu takového zcizení závodu jako obchodu vadí, že byla spoluprodána nemovitost (čl. 275 obch. zák.) (srov. Staub-Pisko, Komentář k obch. zák. k čl. 273 § 6 a k čl. 275 § 2, poslední odstavec). Žalobce neopírá v žalobě svůj nárok proti Josefu V-ovi o koupi, nýbrž o záruku a pro povahu záruky jako obchodu nerozhoduje, zda je obchodem smlouva, která zárukou měla býti upevněna (srov. Staub-Pisko, Kom. k čl. 273 § 7). Pro nesplnění smlouvy záruční mohl by býti rukojmí práv z náhrady škody jen, kdyby se záruka stala platně. K platnosti záruky třeba je pak písemné formy, není-li sama záruka obchodem (§ 1346 obč. zák. a čl. 317 obch. zák.). Že záruka byla obchodem, žalobce ani netvrdil, a z jeho přednesu to také neplyne. Dovolatel neuvedl v žalobě, že on nebo žalovaní jsou kupci a že učinila ta neb ona strana záruční smlouvu v provozu svého obchodu, jakž to předpokládá čl. 273 obch. zák. Rovněž žalobce nepřednesl a neodůvodnil, že záruka byla obchodem z nějakého jiného důvodu. Pouhé tvrzení, že koupě, při níž bylo zaručeno splacení kupní ceny a převzetí dluhů, byla zcizením obchodního podniku, neobsahuje v sobě tvrzení, že i záruka za ni byla obchodem. Není tedy žaloba opodstatněna již pro nedostatek přednesu, že záruka byla obchodem. Tvrzení to náleželo k opodstatnění žalobního nároku a pro jeho nedostatek nebylo lze žalobě vyhověti.

Čís. 8757.

Nebyla-li spornou jsoucnost pachtovní smlouvy, nýbrž žalováno jen o určení, že pachtovní smlouva jest zrušena, jest výlučně příslušným okresní soud (§ 49 čís. 5 j. n.).

(Rozh. ze dne 2. března 1929, R I 81/29.)

Žalobu o určení, že pachtovní smlouva se žalovaným jest zrušena, zadal žalobce na sborovém soudě. Procesní soud prvního stádu žalobu ve věci samé zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek i s předchozím řízením a odmítl žalobu. Důvody: Žalobkyně sama označuje správně jako předmět žaloby zrušení pachtovní smlouvy o usedlosti. Tvrdí, že ústní smlouvou ze 17. února 1927 propachtovala žalovanému svou usedlost, a domáhala se zrušení této pachtovní smlouvy proto, že žalovaný nesplnil a neplní závazky smlouvou tou převzaté a že bylo ujednáno, že v případě tom může žalobkyně pokládati smlouvu za zrušenou. Uvádí, že ke zajištění nároku na zrušení smlouvy a na vrácení pachtovního objektu povolil jí okresní soud usnesením ze dne 5. května 1928 prozatímní opatření záporů zcizení inventáře a správou pachtovních práv žalovaného s tím, že má žalobkyně do 1. června 1928 vykázati, že podala žalobu k vymožení tvrzeného nároku, jinak že bude prozatímní opatření zrušeno. Dovojuje, že

jest nucena smlouvu zrušiti a že má právní zájem, by bylo co nejdříve určeno, že smlouva pachtovní jest zrušena. Jde tedy nepochybně o spor ze smlouvy pachtovní. Podle § 49 čís. 5 j. n. patří k výlučné příslušnosti soudů okresních bez ohledu na hodnotu předmětu sporu veškeré spory ze smluv nájemních (pachtovních), vyjímajíc spory o bytí neb nebytí (existenci nebo neexistenci) smlouvy a spory o zaplacení činže, při nichž rozhodnou jest hodnota předmětu rozepře. Předmětem tohoto sporu není zaplacení činže, avšak ani bytí nebo nebytí smlouvy pachtovní. Žalobkyně sama tvrdí, že pachtovní smlouva byla uzavřena, a opírá nárok právě o to, že žalovaný neplní závazky, jež smlouvou platně na sebe vzal. Dovolává se v odvolání § 1118 obč. zák., jenž předpokládá smlouvu platně uzavřenou a dosud trvající, jež má býti předčasně zrušena. Není tedy ani podle vyličení strany žalující předmětem sporu existence nebo neexistence pachtovní smlouvy, nýbrž jen, zda žalobkyně jest oprávněna žádati, by existující smlouva byla předčasně zrušena. Není tu tedy žádné z výjimek § 49 čís. 5 j. n. a, poněvadž předpis ten příkazuje veškeré jiné spory ze smluv pachtovních k výlučné příslušnosti soudů okresních, patří i tento spor před soud okresní. Ostatně jest výrazem »bytí« nájemní smlouvy v § 49 čís. 5 j. n. míněn jen její právoplatný vznik, nikoli i její další trvání. Že pachtovní smlouva právoplatně vznikla, tvrdí sama žalobkyně; jde o zrušení smlouvy. Výjimky § 49 čís. 5 jest vykládati přesně a způsobem obmezujícím, a nelze proto ono výjimečné ustanovení vztahovati i na spory o zrušení smlouvy platně uzavřené. Návoru tomu svědčí i to, že § 1 dříve platného cís. nař. ze dne 16. listopadu 1858, čís. 213 ř. zák. o řízení ve věcech nájemních přikazoval veškeré spory ze smluv nájemních k věcné příslušnosti soudů okresních, a že podle materiálů k § 49 čís. 5 j. n. bylo úmyslem zákonodárcovým zachovati ustanovení to pokud možno v platnosti, totiž všude tam, kde potřeba rychlého vyřízení zatlačuje význam větší hodnoty sporného předmětu. Že zákon rozeznává přesně mezi žalobami o bytí nebo nebytí smlouvy a žalobami o zrušení smlouvy, vychází zejména z ustanovení § 88 prvý odstavec j. n. Patří-li však žaloby o zrušení pachtovní smlouvy výlučně před soudy okresní, nezáleží na tom, zda jde o žalobu o plnění či o žalobu určovací, žalobu právo tvornou, konstitutivní. Nelze ani za to míti, že zákonodárce přikazuje spory ze smlouvy nájemní zásadně soudům okresním právě proto, že rozepře ty již pro svou povahu vyžadují zjednodušeného řízení a urychleného vyřízení, chtěl upravit věc tak komplikovaně, jak míní odvolatelka, by propachtovatel, jenž se chce podle § 1118 obč. zák. domáhati předčasněho zrušení pachtovní smlouvy, musil při vyšší hodnotě sporu domáhati se napřed u sborového soudu první stolice výroku, že se smlouva zrušuje, a teprve po právoplatnosti rozhodnutí toho žalovati u soudu okresního o vrácení propachtované nemovitosti. Z toho, co uvedeno, plyne, že první soud jako sborový soud první stolice není příslušným projednávat i rozhodovati rozepři, o kterou tu jde. Poněvadž rozsudek byl vydán soudem, jenž podle § 104 j. n. ani výslovnou dohodou stran nemohl státi se přísluš-

ným pro tento spor, jsou rozsudek i řízení, jež mu předcházelo, zmatečny.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Napadené usnesení vyhovuje stavu věci i zákonu a je v podstatě také správně odůvodněno. Názor stěžovatelův, že je spornou též jsoucnost pachtovní smlouvy, nemá skutkového základu ani v žalobkynině ani ve stěžovatelově přednesu. Sporná jsou jen některá ustanovení smlouvy, pro jejichž tvrzené porušení se žalobkyně právě domáhá jejího zrušení, ale pro ně není sporná ještě jsoucnost smlouvy samé. Pokus stěžovatelův, stížností přivést na přetřes správnost odvolacího rozhodnutí o útratách a prvního rozhodnutí o nepřípustnosti určovací žaloby, je marný. Prvému brání předpis § 528 c. ř. s., druhému okolnost, že se odmítající rozhodnutí odvolacího soudu nemohlo obírat a také neobírá otázkou ve hmotném právu kotvící, zda jsou či nejsou uskutečněny předpoklady určovací žaloby podle § 228 c. ř. s.

Čís. 8758.

Pověřil-li peněžní ústav úpisem válečných půjček pobočku jiného peněžního ústavu, byl úředník této pobočky činným jako zmocněnec pověřivší banky a nelze ho pokládati za pouhého sběratele úpisu válečných půjček. Přísliby jeho při úpisu válečných půjček jest pověřivší peněžní ústav vázán.

(Rozh. ze dne 2. března 1929, Rv I 1702/28.)

Žalovaný upsal válečnou půjčku za 100.000 K, byv dirigentem filiálky banky M. ujištěn, že nepřejímá na sebe žádné risiko a že splnil svůj závazek tím, že složil 10.000 K válečné půjčky. Žalující spořitelna v S. opatřila žalovanému válečnou půjčku a obtížila ho na lombardním účtu 95.041 K. Žaloba, již se domáhala spořitelna na žalovaném zaplacení těchto 95.041 Kč, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Skutková zjištění neospravedlňují názor, že prohlášení dirigenta F-a byla buď právně neúčinnou pohnutkou, anebo radou danou ať již důvěrníkem žalovaného nebo sběratelem přihlášek k úpisu válečných půjček. Žalobkyně zmocnila filiálku banky M., by přijímala za ni úpisy válečných půjček za podmínek zvláště příznivých. Tím užila její součinnosti. Nešlo však jen o úpisy a o přihlášky k nim, nýbrž i o zápůjčky na lombard, neboť jiným způsobem nedalo se tehdy dosíci přihlášek, což jest patrné z toho, že žalobkyně spokojila se krytím ve výši